

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:
**ПРОВЕДЕННЯ ЗАХОДІВ З ЕВАКУАЦІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ,
МІСЦЕВОМУ, ОБ'ЄКТОВОМУ РІВНІ**

слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту
категорії "Завідувачі (заступники завідувачів), викладачі обласних та міст курсів
удосконалення керівних кадрів"

Заступник завідувача обласних та міста Миколаєва курсів удосконалення
керівних кадрів навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки
життєдіяльності Миколаївської області
Ігнатенко Леоніда Олексійовича

Перевірив: _____
(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)
_____
_____

ЗМІСТ

	ВСТУП	3
I	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	5
1.1	Основні поняття	5
1.2	Прийняття рішення на проведення евакуації	6
II	ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ З ЕВАКУАЦІЇ	9
2.1	Тимчасові органи з евакуації, їх функції та завдання	9
2.2	Основні документи тимчасових органів з евакуації	13
2.3	Планування евакуації населення	17
2.4	Основні документи з організації планування заходів з евакуації	19
III.	ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ	24
3.1	Організація та порядок проведення евакуації	24
3.2	Організація взаємодії при проведенні і забезпеченні заходів з евакуації	32
3.3	Підготовка та здійснення заходів з евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій	33
3.4	Особливості проведення евакуації при землетрусі	38
3.5	Особливості проведення евакуації у випадку аварії на радіаційне небезпечних об'єктах	39
3.6	Особливості проведення евакуації при аварії на хімічно небезпечних об'єктах	41
3.7	Особливості проведення евакуації при загрозі або виникненню селю	42
3.8	Особливості проведення евакуації з лавинонебезпечних районів	43
3.9	Особливості проведення евакуації у разі катастрофічного затоплення (повені)	45
3.10	Особливості проведення евакуації населення в особливий період	46
3.11	Завдання основних видів забезпечення заходів з евакуації	50
	ВИСНОВОК	54
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56

ВСТУП

Рівень національної безпеки не може бути достатнім, якщо в загальнодержавному масштабі не буде вирішене завдання захисту населення, об'єктів господарювання, національного надбання від надзвичайних ситуацій техногенного, природного або іншого характеру.

Зовнішні загрози безпосередньо пов'язані з безпекою життєдіяльності населення і держави у разі розв'язання війни або локальних збройних конфліктів, виникнення глобальних техногенних екологічних катастроф за межами України (на землі, в навколоземному просторі), які можуть спричинити негативний вплив на населення та територію держави.

Внутрішні загрози пов'язані з надзвичайними ситуаціями техногенного, природного характеру або можуть бути спровоковані терористичними діями.

Організація захисту населення від негативного впливу наслідків надзвичайних ситуацій є першочерговим завданням центральних і місцевих органів виконавчої влади, виконавчих органів місцевих рад та керівників суб'єктів господарювання незалежно від форм власності.

Вирішення цього завдання потребує комплексного підходу, який передбачає виконання заходів щодо створення захисних споруд, забезпечення людей засобами індивідуального захисту, підготовкою населення до дій за сигналами цивільного захисту, своєчасного оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації, заздалегідь проведеної евакуації населення.

В умовах неповного забезпечення захисними спорудами в містах та інших населених пунктах, що мають об'єкти підвищеної небезпеки, основним способом захисту населення у разі загрози виникнення або виникненні надзвичайної ситуації на сьогодні залишається своєчасний і

швидкий вивіз або вивід людей з небезпечної зони у безпечні місця, тобто їхня евакуація.

Евакуація виконується для захисту тієї частини населення, котра потрапляє в зони (осередки) великих виробничих аварій, катастроф, стихійних лих та збройних конфліктів. Виконуються також заходи з евакуації матеріальних і культурних цінностей, якщо виникає загроза їх пошкодження або знищення.

У той же час цей спосіб досить складний, вимагає ретельної підготовки всіх органів і серйозного навчання всіх громадян.

Забезпечити ефективність цього способу можливо лише при умові якісного планування та високій організації заходів з евакуації.

У всіх випадках виникнення надзвичайних ситуацій проводиться різна за масштабами (у залежності від ступеня небезпечних факторів надзвичайної ситуації) евакуація постраждалого населення із небезпечних зон у безпечні райони (місця).

В випускній роботі розглядаються основи організації евакуації населення у надзвичайних ситуаціях, порядок її організації та проведення на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні. Розглянуті основні види забезпечення заходів з евакуації.

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Основні поняття

Евакуація населення – комплекс заходів щодо організованого вивезення (виведення) населення із районів (місць), зон, можливого впливу наслідків надзвичайної ситуації природного, техногенного або іншого характеру і розміщенню його поза зонами дії вражаючих факторів джерел НС (у безпечних районах (місцях), у разі виникнення безпосередньої загрози життю та заподіяння шкоди здоров'ю людей.

Залежно від обстановки, яка склалася на час надзвичайної ситуації може бути проведено загальну або часткову евакуацію населення тимчасового або безповоротного характеру.

Обов'язковій евакуації підлягає населення у разі виникнення загрози аварії з викидом радіоактивних і небезпечних хімічних речовин, катастрофічного затоплення місцевості та землетрусів, масових лісових і торф'яних пожеж, зсувів, інших геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів, збройних конфліктів.

Загальна евакуація – комплекс заходів, що здійснюються для всіх категорій населення в окремих регіонах держави у разі виникнення надзвичайної;

Часткова евакуація – комплекс заходів, що здійснюється для захисту окремих категорій населення у разі виникнення надзвичайної ситуації.

Загальна евакуація проводиться шляхом вивезення основної частини населення з міст і небезпечних районів усіма видами наявних транспортних засобів на відповідній адміністративній території та виведення найбільш витривалої його частини пішки.

Загальна евакуація і планується на випадок:

можливого небезпечного радіоактивного забруднення територій навколо атомних електростанцій (якщо виникає безпосередня загроза життю та здоров'ю людей, які проживають у зоні ураження);

виникнення загрози катастрофічного затоплення місцевості з чотиригодинним добіганням проривної хвилі.

Часткова евакуація проводиться без порушень діючих графіків роботи транспорту.

Під час проведення часткової евакуації завчасно вивозиться не зайняте у сфері виробництва та обслуговування населення: діти, учні навчальних закладів, студенти, вихованці відомчих дитячих будинків разом з викладачами, вихователями та членами їх сімей, пенсіонери, інваліди і ветерани, які утримуються у будинках для осіб похилого віку, разом з обслуговуючим персоналом і членами їх сімей, матеріальні і культурні цінності, які підлягають евакуації.

Часткова евакуація проводиться з використанням транспортних засобів, що експлуатуються за діючим графіком. Для прискорення евакуації за рішенням керівника відповідного органу виконавчої влади залучаються додаткові транспортні засоби.

1.2 Прийняття рішення на проведення евакуації

Рішення про проведення евакуації приймають на:

державному рівні — Кабінет Міністрів України;

регіональному рівні — Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації;

місцевому рівні — районні, районні у м. Києві та Севастополі держадміністрації, відповідні органи місцевого самоврядування;

рівні конкретного суб'єкта господарювання — його керівник.

Рішення про проведення евакуації населення із зони радіоактивного забруднення приймається Радою міністрів Автономної Республіки Крим та місцевими держадміністраціями на підставі висновку санітарно-епідеміологічної служби відповідно до прогнозованого дозового навантаження

на населення або інформації суб'єктів господарювання, які експлуатують ядерні установки, про випадки порушень у їх роботі.

У невідкладних випадках, зокрема у разі безпосередньої загрози життю та здоров'ю населення, рішення про проведення екстреної евакуації населення приймає керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, а за його відсутності — керівник аварійно-рятувальної служби, який першим прибув у зону надзвичайної ситуації та має повноваження для прийняття таких рішень.

Виведення (вивезення) населення із зон надзвичайних ситуацій може здійснюватися при дуже малому часі попередження та в умовах дії на людей уражаючих факторів джерела надзвичайних ситуацій.

В залежності від розвитку надзвичайної ситуації і чисельності населення, яке виводиться із зони надзвичайної ситуації можуть бути варіанти евакуації: — об'єктова, місцева, регіональна.

Організація планування, підготовка і проведення евакуації, а також підготовка районів для розміщення евакуйованого населення і його життєзабезпечення, зберігання матеріальних і культурних цінностей покладається:

а) в центральних органах виконавчої влади — на керівників центральних органів виконавчої влади;

б) в Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування — на керівників Ради міністрів

Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування;

в) в суб'єктах господарювання — на їх керівників. Евакуації в особливий період підлягає:

а) час у позаміську зону (далі — працівники об'єктів, які переносять виробничу діяльність у воєнний діяльність у позаміську зону), а також непрацюючі члени сімей вказаних працівників;

б) непрацююче і не задіяне у сфері виробництва населення, у тому числі персонал об'єктів господарювання, які припиняють свою діяльність на період бойових дій;

в) матеріальні і культурні цінності.

Позаміська зона у межах адміністративних кордонів органів виконавчої влади повинна розташовуватись поза зоною можливих руйнувань, можливого небезпечного хімічного забруднення, катастрофічного затоплення і небезпечного радіоактивного забруднення.

При відсутності позаміської зони на території своєї області по узгодженню з органами виконавчої влади сусідніх областей можливе виділення (відведення) позаміської зони на територіях цих областей.

II. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ З ЕВАКУАЦІЇ

2.1 Тимчасові органи з евакуації, їх функції та завдання

Для планування, підготовки і проведення евакуації в органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування та об'єктах господарювання завчасно у мирний час створюються тимчасові органи з евакуації.

Персональний склад органів з евакуації визначається рішенням керівників відповідних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а на об'єктах – наказами керівників підприємств, установ та організацій не залежно від форм власності і підпорядкування.

Особи, які перебувають у запасі і мають мобілізаційний припис до складу органів з евакуації не призначаються.

До тимчасових органів з евакуації належать комісії з питань евакуації, збірні пункти евакуації, проміжні пункти евакуації, приймальні пункти евакуації.

Комісії з питань евакуації створюються у всіх, ланках, що відповідають адміністративно-територіальному поділу територій на об'єктах господарювання, де планується евакуація населення, робітників та службовців.

Комісії з питань евакуації очолюють заступники керівників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та об'єктах господарювання, які відповідають за планування, організацію, проведення евакуації, приймання і розміщення населення.

Секретарями комісії з питань евакуації органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування призначаються працівники органу управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення.

Для ведення діловодства комісії з питань евакуації і технічної роботи призначається робочий. Робочий апарат комісії з питань евакуації комплектується за напрямками роботи і може складатися, з урахуванням місцевих умов, з декількох груп:

з обліку населення, яке вивозиться та виведеного населення;
евакотранспортної;

з обліку, прийому та розміщення евакуйованого населення у безпечних районах;

забезпечення евакозаходів і ін.

Об'єктову комісії з питань евакуації очолює, як правило, один із заступників директора (керівника) підприємства, установи, організації.

До складу об'єктової комісії з питань евакуації призначаються начальники основних служб (відділів), начальники цехів або їхніх заступників.

Основними задачами комісії з питань евакуації являються:

розробка і коригування планів евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей, на своєму рівні;

організація і контроль розробки планів евакуації населення, матеріальних і культурних цінностей у підвідомчих організаціях та на підвідомчих територіях;

організація всебічного забезпечення заходів з евакуації і контроль за їх проведенням;

організація підготовки органів з евакуації і контроль за її проведенням;

організація підготовки і проведення заходів з евакуації, контроль за їх проведенням.

Комісія з питань евакуації, на території якого планується розміщення евакуйованого населення, розробляє план його приймання і розміщення у безпечному районі, який затверджується керівником органу, що утворив відповідну комісію.

Основні завдання комісія з питань евакуації, на території якого планується розміщення евакуйованого населення:

а) планування та приймання, розміщення і першочергового життєзабезпечення евакуйованого населення;

б) організації і контролю комплектування, якісної підготовки підвідомчих евакуаційних комісій;

в) організації і контролю забезпечення евакуації;

г) облік і забезпечення зберігання матеріальних і культурних цінностей.

Всі комісії з питань евакуації підпорядковуються безпосередньо відповідним керівникам, які їх утворили.

Збірні пункти евакуації призначаються для збору та реєстрації еваконаселення, формування евакуаційних колон і ешелонів, відправлення їх на пункти посадки на транспорт та вихідні пункти руху пішки і відправлення у безпечні райони евакуйованого населення.

Збірні пункти евакуації забезпечуються прямим зв'язком з районною комісією з питань евакуації, адміністрацією пункту посадки на транспорт, вихідним пунктом руху пішки, комісіями, які розташовані у безпечних районах, а також транспортними органами.

Для розміщення збірних пунктів евакуації використовуються різні громадські будинки і споруди.

За збірними пунктами евакуації закріплюється:

об'єкти господарювання;

захисні споруди цивільного захисту, які розташовані неподалік;

медичні установи;

організації житлово-комунального господарства;

пункти посадки, з яких організується вивіз населення та маршрути пішої евакуації.

Для забезпечення роботи збірних пунктів евакуації призначається робочий апарат із числа співробітників територіальних виконавчих органів, установ і організацій.

Приймальні пункти евакуації створюються для організації, приймання, обліку прибуваючих піших колон, евакуаційних ешелонів, автоколон з евакуйованим населенням, матеріальними і культурними цінностями з послідувачим їх відправленням до місць постійного (тимчасового) розміщення (зберігання) у безпечних районах.

Приймальні пункти евакуації розгортаються у пунктах висадки евакуйованого населення. Місцями для розгортання приймальних пунктів

евакуації можуть бути школи, клуби та інші громадські і адміністративні будинки, що забезпечують тимчасове розміщення людей у будь-яку погоду, та можливість обігріву зимою.

В залежності від кількості населення, яке прибуває, і часу його прибуття на приймальних пунктах евакуації передбачається організація харчування та постачання питної води. Для цього можуть бути використані стаціонарні пункти громадського харчування – їдальні, кафе та ін., а при їхній відсутності – рухомі пункти харчування.

Проміжні пункти евакуації створюються з метою:

короткочасного розміщення населення за межами зон можливих руйнувань у безпечних районах населених пунктів, які розташовані поблизу залізничних, автомобільних та водних шляхів сполучення і обладнаних протирадіаційними і протихімічними укриттями;

реєстрації і проведення при необхідності дозиметричного і хімічного контролю, заміни одягу та взуття, або проведення їх спеціальної обробки, надання першої медичної допомоги, санітарної обробки евакуйованого населення та відправлення його до безпечних районів розміщення.

Проміжні пункти евакуації розгортаються на зовнішньому кордоні зони надзвичайної ситуації (радіоактивного забруднення (хімічного зараження) поблизу залізних і шосейних доріг, водних шляхів сполучення.

На проміжних пунктах евакуації здійснюється пересадка населення із транспорту, що працював у зоні надзвичайної ситуації ("брудного транспорту"), на "чисті" транспортні засоби, які будуть здійснювати перевезення на незабруднені (незаражені) території.

Для забезпечення організованості та порядку серед населення, яке евакуюються призначаються:

під час перевезення населення залізничним і водним транспортом – начальники ешелонів;

під час перевезення автомобільним транспортом – старші автомобільних колон.

Адміністрація пунктів посадки (висадки) формується із керівників і представників відповідних транспортних організацій, створюються з метою:

забезпечення своєчасної подачі спеціального обладнання для перевезення людей транспортних засобів до місць посадки (висадки);

організації посадки (висадки) населення на транспортні засоби;

організації завантаження (розвантаження) матеріальних і культурних цінностей, які підлягають евакуації;

забезпечення своєчасної відправки (прийняття) евакуаційних ешелонів, автоколон їх облік і інформування відповідних комісій з питань евакуації.

Для організації руху піших евакоколон створюються групи управління на чолі з начальниками маршрутів евакуації, які призначаються за рішеннями органів місцевого самоврядування (керівника відповідного органу з евакуації) із числа відповідальних працівників дорожніх організацій.

До складу групи управління входять:

ланка зв'язку – 3–4 чол.;

пости регулювання руху – 5–8 чол.;

відділення забезпечення руху – 8–10 чол.;

медичний пост – 3 чол.

2.2 Основні документи тимчасових органів з евакуації

1. Перелік основних документів комісії з питань евакуації області, району, міста:

розпорядження голови ОДА, РДА, МДА щодо створення комісії з питань евакуації;

штатно-посадовий список членів комісії з питань евакуації;

положення, затвердженого головою територіального органу виконавчої влади щодо комісії з питань евакуації;

функціональні обов'язки членів комісії з питань евакуації;

схема організації оповіщення та збору членів комісії з питань евакуації;

план роботи комісії з питань евакуації на поточний рік;

календарний план роботи комісії з питань евакуації:

а) при повсякденній діяльності;

б) у разі загрози виникнення надзвичайної ситуації;

в) під час виконання заходів;

план евакуації населення;

план прийому еваконаселення;

розрахунки транспорту;

схема управління і організації заходів з евакуації в області:

а) при виникненні аварії на атомній електростанції з можливим забрудненням території;

б) при виникненні аварії з викидом сильнодіючих отруйних речовин;

в) при прориві гідропоруд та катастрофічному затоплення місцевості;

г) при лісових і торф'яних пожежах, землетрусах, зсувах, інших геофізичних і гідрометеорологічних явищ з тяжкими наслідками;

схема управління та зв'язку органами з евакуації;

проект рішення обласної комісії з питань евакуації на проведення заходів евакуації; розпорядження керівників відповідного органу виконавчої влади безпечного району на прийом і розміщення еваконаселення; журнал прийнятих та відданих розпоряджень; довідкові матеріали та необхідні розрахунки.

2. Перелік основних документів з організації та проведення евакуаційних заходів об'єктів господарювання:

наказ керівника об'єкта "Про організацію евакуаційних заходів та підготовку органів з евакуації;

структура органів з евакуації об'єкта господарювання;

список посадових осіб комісії з питань евакуації;

список посадових осіб евакуаційної групи № .;

список посадових осіб оперативної групи об'єкта господарювання на проміжному пункті евакуації;

список посадових осіб оперативної групи об'єкта господарювання – в позаміську зону;

евакуаційне посвідчення №;

список осіб, які підлягають евакуації ;

функціональні обов'язки посадових осіб об'єктової комісії з питань евакуації;

календарний план основних заходів об'єктової комісії з питань евакуації;

схемам оповіщення особового складу об'єктової комісії з питань евакуації;

розрахунок на проведення заходів з евакуації;

розрахунок розселення працівників та членів їх сімей у позаміську зону;

розрахунок необхідності та забезпечення особового складу об'єкта господарювання засобами індивідуального захисту та приборами дозиметричного контролю;

виписка із розрахунку евакуації населення із підвідомчого житла на випадок виникнення надзвичайної ситуації;

планування заходів з евакуації;

нормативні вимоги при плануванні заходів з евакуації;

план евакуації персоналу об'єкта та членів їх сімей.

3. Основні документи збірному пункту евакуації:

рішення органу виконавчої влади, наказ керівника установи, організації, об'єкта господарювання про створення збірному пункту евакуації;

виписки із планів евакуації об'єктів, приписаних до збірному пункту евакуації;

схема організаційної структури збірному пункту евакуації;

календарний план основних заходів збірному пункту евакуації;

штатно-посадовий список особового складу збірному пункту евакуації;

схема оповіщення особового складу збірному пункту евакуації;

схема зв'язку з комісією з питань евакуації міста (району), об'єктами, станціями (пунктами) посадки на транспортні засоби, вихідними пунктами маршрутів пішої евакуації та транспортними органами;

завдання і функціональні обов'язки адміністрації збірного пункту евакуації;

схема розташування сховищ та укриття у районі розміщення збірного пункту евакуації і шляхи підходу до них;

план розташування службових приміщень;

схеми маршрутів руху до станцій (пунктів) посадки і до вихідних пунктів маршрутів пішої евакуації;

графіки руху поїздів, суден, автомобільних і піших колон по маршрутам;

сигнали оповіщення цивільного захисту.

Звітна документація:

журнал обліку прийнятих і відданих розпоряджень;

графіки контролю ходу евакуації;

маршрутні картки залізничних і водних ешелонів;

виписи із графіків руху авто і піших колон;

номера автоколон (машин), поїздів, найменування (тип) водного транспорту, що залучається для вивезення еваконаселення із збірного пункту евакуації;

пам'ятка евакуйованим;

перелік майна та обладнання, необхідного для роботи збірного пункту евакуації.

4. Основні документи приймального пункту евакуації:

розпорядження голови райдержадміністрації про створення приймального пункту евакуації;

завдання приймального пункту евакуації;

список посадових осіб приймального пункту евакуації;

функціональні обов'язки посадових осіб приймального пункту евакуації;

схема оповіщення і зв'язку;

план - схема приймання та відправки еваконаселення до місць розміщення;

довідкові дані з видів забезпечення.

5. Основні документи проміжного пункту евакуації:

рішення голови облдержадміністрації про створення проміжного пункту евакуації;

завдання проміжного пункту евакуації;

схема організації проміжного пункту евакуації;

схема зв'язку та оповіщення;

штатно-посадовий список осіб проміжного пункту евакуації;

функціональні обов'язки посадових осіб проміжного пункту евакуації;

календарний план основних заходів проміжного пункту евакуації;

виписка з плану – графіку евакуації населення пішим порядком;

графік прибуття евакуйованого населення автомобільним, залізничним та водним транспортом на проміжного пункту евакуації;

графік виведення, вивезення евакуйованого населення з проміжного пункту евакуації до місць розміщення в безпечних районах;

довідкові дані за видами забезпечення еваконаселення.

2.3 Планування евакуації населення

У сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру евакуація населення планується на випадок: аварії на атомній електростанції з можливим забрудненням території;

усіх видів аварій з викидом сильнодіючих отруйних речовин;

загрози катастрофічного затоплення місцевості;

лісових і торф'яних пожеж, землетрусів, зсувів, інших геофізичних і гідрометеорологічних явищ з тяжкими наслідками, що загрожують населеним пунктам.

Евакуація населення проводиться способом, який передбачає вивезення основної частини населення із зон надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру усіма видами наявного транспорту, а у разі його відсутності чи недостатності, а також у випадку руйнування транспортних шляхів – організоване виведення населення пішим порядком за заздалегідь розробленими маршрутами.

Евакуація населення, матеріальних і культурних цінностей у безпечні райони планується завчасно, у мирний час, і здійснюється за територіально-виробничим принципом у відповідності із розробленими планами.

Евакуація працівників організацій, які переносять свою виробничу діяльність у позаміську зону, а також евакуація непрацюючих членів сімей працівників організується і проводиться відповідними посадовими особами організацій.

Евакуація решти непрацюючого і не зайнятого у виробництві населення здійснюється за місцем проживання відповідними посадовими особами відповідних органів місцевого самоврядування.

Відповідальність за організацію планування, забезпечення і проведення евакуації населення (працівників організацій), матеріальних і культурних цінностей та їх розміщення у позаміській зоні, а також за підготовку районів розміщення евакуйованого населення у позаміській зоні і його життєзабезпечення, зберігання матеріальних і культурних цінностей покладається на керівників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування.

При плануванні евакуації населення враховуються виробничі плани, мобілізаційні плани на розрахунковий рік і порядок роботи організацій в особливий період, прогнози демографічної ситуації, міграція населення, рішення прийняті по схемах розселення і розміщення продуктивних сил, схемах (проектах), генеральних планів міст, інших будівельних документів на перспективу.

2.4 Основні документи з організації планування заходів з евакуації

Основні плануючі документ:

План евакуації населення (працівників);

План приймання та розміщення евакуйованого населення (працівників) у безпечному районі;

План організації і проведення евакуаційних заходів (для транспортних органів);

Плани забезпечення евакуаційних заходів за видами забезпечення є додатками до Плану евакуації.

Плани евакуації, приймання та розміщення евакуйованого населення оформлюються у вигляді розділів у текстовій частині і додатків до відповідних планів цивільного захисту карта (схема) є складовою частиною планів.

У плані евакуації зазначаються:

висновки з оцінки обстановки у разі виникнення надзвичайної ситуації;

порядок оповіщення населення про початок евакуації;

кількість населення, яке підлягає евакуації, за віковими категоріями;

терміни проведення евакуації;

склад органів з евакуації і терміни приведення їх у готовність;

порядок вивезення населення (працівників) різними видами транспортних засобів окремо і виводиться пішки та його кількість;

розподілення об'єктів за збірними пунктами евакуації, пунктами посадки, районами (пунктами) розміщення та евакуаційними напрямками;

маршрути евакуації;

райони (пункти) розміщення евакуйованого населення;

пункти посадки на транспортні засоби, пункти висадки у безпечному районі, порядок доставки населення з пунктів висадки до районів (пунктів) розміщення;

заходи щодо організації приймання, розміщення, захисту та життєзабезпечення евакуйованого населення у безпечному районі;

- характеристика міста, району (площа, чисельність населення, кількість потенційно-небезпечних об'єктів та їх характеристика);
- організація ведення усіх видів розвідки;
- порядок розгортання збірних пунктів евакуації, їх пропускна здатність;
- організація забезпечення громадського порядку і регулювання дорожнього руху на маршрутах евакуації;
- організація захисту населення у місцях збору та на маршрутах евакуації;
- організація забезпечення еваконаселення засобами індивідуального захисту;
- порядок розміщення еваконаселення в безпечних районах і його першочерговому життєзабезпеченні;
- санітарно-протиепідемічні та лікувально-евакуаційні заходи;
- організація інформації та інструктування населення в ході евакуації.
- транспортне забезпечення (кількість автотранспорту, термін подачі, відправки та прибуття, кількість рейсів).
- порядок організації управління та зв'язку.

До Плану розробляється розділ “Заходи з питань евакуації у випадку проявів тероризму”. Визначаються сили та засоби, які залучаються для евакуації населення (працівників) у цьому випадку. Цей розділ погоджується з територіальними органами СБУ (у частині, що стосується об'єктів можливих проявів тероризму) та органами управління у справах захисту населення і територій.

На карті (схемі) позначаються:

- райони (пункти) розміщення органів з евакуації (вищестоящих та нижчестоящих рівнів підпорядкування);
- станції (пункти, пристані) посадки (навантаження), станції (пункти, пристані) висадки (розвантаження);
- потенційно небезпечні об'єкти, стисла їх характеристика та межі зон (районів) ураження; у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- маршрути евакуації населення (для пішого виходу та з використанням транспортних засобів) у безпечні райони;

вихідні пункти та пости регулювання на маршрутах евакуації;
медичні заклади на маршрутах евакуації;
безпечні райони розміщення еваконаселення;
пункти зв'язку і управління;
об'єкти матеріально-технічного забезпечення (склади, бази, АЗС, ремонтні підприємства, пункти харчування та ін.)

Розділ плану, в якому визначаються види забезпечення евакуації, розробляється відповідними службами (структурними підрозділами).

До плану евакуації розробляються додатки у вигляді схем, графіків, розрахунків:

- розрахунок населення, яке підлягає евакуації;
- розподіл підприємств, організацій і установ по збірним пунктам евакуації, пунктам посадки та місцям розміщення у безпечних районах;
- потреба і можливості транспорту (залізничного, автомобільного, водного, повітряного), його розподіл за еваконапрямами та маршрутах для вивозу населення;
- склад органів з евакуації і строки їхнього приведення у готовність;
- схема оповіщення керівників підприємств, установ, організацій і населення про початок евакуації, тощо.

План евакуації розробляється комісією з питань евакуації відповідного рівня, затверджується керівником відповідного органу виконавчої влади, який очолює цю комісію, погоджується з керівником відповідного органу виконавчої влади, який приймає і розміщує евакуйоване населення, та підписується головою комісії з питань евакуації.

Управління з питань надзвичайних ситуацій та захисту населення разом з об'єктами господарювання відпрацьовують схеми маршу евакуації об'єкта.

Протягом усіх маршрутів позначаються час відправлення транспорту і пішохідних колон, розрахункові дані про час проходження евакуаційними потягами, автомобільними і пішохідними колонами вихідних і проміжних пунктів евакуації, а також час прибуття до пункту призначення.

План організації і проведення заходів з евакуації об'єкта

У текстовій частині планів евакуації об'єктів господарювання розміщених у зоні можливих надзвичайних ситуацій, вказуються:

порядок оповіщення робітників, службовців і членів їх сімей про початок евакуації і їхнього інструктування;

чисельність робітників, службовців і членів їх сімей, що підлягають евакуації;

Збірні пункти евакуації, за яким закріплений або котрий розгортає об'єкт господарювання, час розгортання збірного пункту евакуації і прибуття на нього робітників та службовців об'єкта, а також членів їхніх сімей;

маршрути вивозу (виводу) евакуйованих, проміжні пункти евакуації, пункти посадки, висадки;

пункти розміщення евакуйованих у безпечних районах;

начальники ешелонів, старші автомобільних колон і інші посадові особи, відповідальні за організацію перевезення персоналу та членів їх сімей;

порядок розміщення в безпечних районах робітників, службовців та членів їх сімей;

організація захисту евакуйованого населення у місцях збору і на маршрутах евакуації;

організація першочергового життєзабезпечення евакуйованого населення в місцях розміщення;

організація управління та зв'язку в ході евакуації.

План приймання та розміщення евакуйованого населення у безпечному районі.

Комісія з питань евакуації відповідного органу виконавчої влади, на території якої планується розміщення евакуйованого населення, розробляє план його приймання і розміщення у безпечному районі з картою (схемою).

До плану додаються карта і розрахунок розміщення еваконаселення по населених пунктах.

План приймання евакуйованого населення може окремо не відпрацьовуватись у разі здійснення евакуації в межах своєї області, району, району міста, селища. У цьому випадку у План евакуації населення включаються усі розділи текстувальної частини плану приймання евакуйованого населення з відповідними позначками на карті (схемі).

Планування заходів з евакуації здійснюється у взаємодії з органами військового командування з питань:

виділення транспортних засобів військових частин, призначених для забезпечення перевезень еваконаселення і уточнення маршрутів евакуації;

виділення сил і засобів для спільного з органами ДСНС України і МВС України регулювання руху на маршрутах евакуації, а також охорони громадського порядку на маршрутах евакуації, у місцях збору і розміщення еваконаселення;

виділення сил і засобів оперативними командуваннями для цілей інженерного забезпечення евакуації, протирадіаційного і протихімічного захисту населення;

виділення сил і засобів, для забезпечення санітарно-протиепідемічних і лікувально-евакуаційних заходів;

організації вивозу (виведення) військовослужбовців і членів їхніх сімей із зон надзвичайних ситуацій, їхнього розміщення і першочергового життєзабезпечення у безпечних районах;

організації розвідки підрозділами Збройних сил;

використання військових містечок та іншого майна для розміщення і першочергового життєзабезпечення еваконаселення.

III. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ

3.1 Організація та порядок проведення евакуації

На все населення, яке підлягає евакуації, за місцем проживання (у житлово-експлуатаційних органах), на підприємствах, в установах і організаціях складаються евакуаційні списки. Не зайняті у виробництві (не працюючі) члени сімей робітників та службовців, включаються у списки за місцем роботи голови сім'ї.

Евакуаційні списки складаються завчасно і уточнюються при періодичному корегуванні планів евакуації, а також при введенні режиму підвищеної готовності (при погрозі виникнення надзвичайної ситуації).

Списки складаються в 3-х примірниках:

перший залишається на об'єкті або в житлово-експлуатаційній організації;

другий – з одержанням розпорядження на проведення евакуації направляється на збірний пункт евакуації (в оперативну групу) і після завершення вивозу (виводу) населення передається у відповідну комісію з питань евакуації;

третій – з початком вивозу (виводу) еваконаселення направляється в комісію з питань евакуації у районі розміщення.

Евакуаційні списки і паспорти є основними документами для обліку, розміщення і забезпечення евакуйованого населення.

Розміщення евакуйованого населення планується здійснювати, як правило, у межах своїх адміністративно-територіальних утворень.

При відсутності необхідних умов для розміщення евакуйованого населення у межах своїх адміністративно-територіальних утворень, воно може бути розміщене на територіях сусідніх адміністративно-територіальних утворень за узгодженням з відповідними главами адміністрацій.

Райони розміщення повинні відповідати наступним основним вимогам:

забезпечувати безпека населення від уражувальних факторів джерела надзвичайної ситуації (повинні бути поза зонами їхньої дії);

забезпечувати необхідні умови для відпочинку та життя людей (за першочерговими видами життєзабезпечення);

відповідати санітарно-епідеміологічним вимогам.

З урахуванням цих вимог кожному підприємству, установі або організації завчасно призначається район розміщення, що може включати (для великих об'єктів господарювання) кілька населених пунктів.

Для короткочасного розміщення евакуйованого населення використовуються службово-побутові приміщення, клуби, пансіонати, лікувально-оздоровчі установи, туристичні бази, будинку відпочинку, санаторії тощо.

У літню пору, особливо в південних районах, можливо короткочасне розміщення людей у наметах.

Райони розміщення евакуйованого населення, а також приміщення (будинки) і маршрути евакуації повинні бути погоджені з органами військового командування – військкоматами, начальниками гарнізонів.

Розпорядження (сигнал) про початок евакуації передається централізовано керівникам органів виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, які в свою чергу доводять його до керівників суб'єктів господарювання та головам комісій з питань евакуації.

З отриманням рішення (сигналу) про проведення евакуації керівники ставлять задачі головам комісій з питань евакуації на проведення евакуації населення відповідно до відпрацьованих Планів та обстановки, що склалася.

Голови комісій з питань евакуації уточнюють завдання керівникам об'єктів господарювання, щодо проведення заходів з евакуації, контролюють (через посадових осіб комісій з питань евакуації) стан оповіщення населення, його збору, формування колон (через начальників маршрутів), забезпечують переміщення їх до пунктів евакуації, а також разом із структурними підрозділами транспортного забезпечення – готовність транспортних засобів до

перевезень, уточнюють порядок їх використання, підтримують постійний зв'язок з начальниками маршрутів та з органами виконавчої влади безпечних районів, інформують їх про хід евакуації.

Оповіщення органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і об'єктів господарювання, а також населення щодо проведення евакуації проводиться з використанням усіх схем оповіщення, мережі зв'язку, засобів радіомовлення і телебачення із залученням у разі потреби сил і засобів органів МВС. При оповіщенні населення (працівників) повідомляється час прибуття на збірний пункт евакуації.

У райони розміщення евакуаційних органів та населення, яке підлягає евакуації, направляються представники комісій з питань евакуації для вирішення питань приймання, розміщення і життєзабезпечення евакуйованого населення.

Об'єктові комісії з питань евакуації:

організують оповіщення, реєстрацію та облік населення, уточнюють дані про транспортні засоби, що виділяються об'єктові, термін їх подачі, маршрути та порядок руху;

видають начальникам піших і транспортних колон витяги із схем маршрутів, забезпечують засобами зв'язку та інструктують їх;

організують і контролюють посадку евакуйованого населення на транспортні засоби і відправку колон;

надають необхідну інформацію органам виконавчої влади у безпечних районах;

інформують районні комісії з питань евакуації про хід евакуації.

Керівники житлово-експлуатаційних організацій здійснюють оповіщення непрацюючого населення про порядок проведення евакуації, разом з працівниками органів внутрішніх справ та охорони здоров'я забезпечують прибуття на збірні пункти евакуації громадян, які з поважних причин не можуть самотійно прибути на ці пункти.

Начальники збірних пунктів евакуації уточнюють з керівниками підприємств та організацій чисельність евакуйованого населення і порядок його відправлення, організують реєстрацію та облік населення, формують піші і транспортні колони, здійснюють посадку населення на транспортні засоби, доповідають комісії з питань евакуації району, міста, району у місті про його відправлення та інструктують начальників ешелонів і старших колон, організують надання медичної допомоги евакуйованому населенню, охорону громадського порядку.

Евакуація особового складу збірних пунктів евакуації організовується після проведення заходів з евакуації згідно з окремим рішенням керівника відповідного органу виконавчої влади.

Керівник органу виконавчої влади і комісія з питань евакуації безпечного району, організують підготовку пунктів висадки, розгортають приймальний пункт евакуації, уточнюють кількість прибулих і порядок подачі транспортних засобів для їх вивезення з пунктів висадки, а також з проміжних пунктів евакуації до пунктів розміщення, контролюють роботу керівників об'єктів безпечних районів з прийому і розміщення евакуйованого населення.

У разі оголошення евакуації громадяни самостійно на міських транспортних засобах, які у цей період працюють цілодобово, прибувають на визначені збірні пункти евакуації і проходять реєстрацію. Працівники цих пунктів розподіляють громадян, які підлягають евакуації, за транспортними засобами, інструктують їх і та забезпечують посадку на транспортні засоби.

Населення, яке підлягає евакуації пішим порядком, формується у колони та виводиться на вихідні пункти пішки.

Інформаційне забезпечення евакуйованого населення про порядок дій у різних ситуаціях та про оперативну обстановку здійснюється уповноваженим органом управління з питань надзвичайних ситуацій і органом з евакуації з використанням для цього системи оповіщення, засобів радіомовлення і телебачення та із залученням у разі потреби сил і засобів органів МВС.

Евакуйовані громадяни повинні мати при собі паспорт, військовий квиток, документ про освіту, трудову книжку або пенсійне посвідчення, свідоцтво про народження, гроші і цінності, продукти харчування і воду на 3 доби, постільну білизну, необхідний одяг і взуття загальною вагою не більш як 50 кілограмів на кожного члена сім'ї. Дітям дошкільного віку вкладається у кишеню або пришивається до одягу записка, де зазначається прізвище, ім'я та по батькові, домашня адреса, а також ім'я та по батькові матері і батька.

При неможливості спільного розміщення членів сімей зазначених працівників, вони розміщуються поблизу до цих районів населених пунктів позаміської зони.

Непрацююче і не зайняте у виробництві населення і особи, які не є членами сімей працівників організацій, які продовжують свою діяльність в особливий період, розміщується у віддалених окремих безпечних районах порівняно з районами, в яких розміщуються працівники вказаних об'єктів.

Перевезення населення на відстань до 100 км виконується, як правило, автотранспортом, місцевими і приміськими поїздами, повітряними, морськими і річковими судами.

Перевезення населення на відстань більше 100 км – залізничним транспортом, морськими і річковими судами.

На міжнавігаційний період евакуаційні перевезення, які здійснюються водним транспортом, повинні дублюватися автомобільним або залізничним транспортом.

Транспортне забезпечення евакуаційних перевезень покладається на органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування і організації, які мають автомобільний, залізничний, водний і повітряний транспорт.

Перевезення матеріальних і культурних цінностей здійснюється, як правило, автотранспортом, а також залізничним і водним транспортом органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і організацій, у впорядкуванні яких знаходяться зазначені матеріальні і культурні цінності. При відсутності необхідних транспортних засобів допускається залучення

транспортних засобів інших організацій, а також громадян – власників транспортних засобів, які не залучаються до виконання військових, інших особливо важливих перевезень по мобілізаційним планам і планам евакуації населення.

Евакуйоване населення у позаміській зоні розміщується у межах адміністративних кордонів органів виконавчої влади з урахуванням місцевих умов.

Кожній організації, які переносять свою діяльність у позаміську зону, завчасно (у мирний час) визначається виробнича база і виділяється органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування район (пункт) розміщення у позаміській зоні.

При відсутності позаміської зони на території своєї області по узгодженню з органами виконавчої влади сусідніх областей можливе виділення позаміської зони на територіях цих областей.

Райони розміщення населення у позаміській зоні узгоджуються з місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування, органами військового управління і мобілізаційними підрозділами.

Аналогічний порядок розповсюджується на закріплення позаміської зони для розміщення і зберігання матеріальних і культурних цінностей, які підлягають евакуації у безпечні райони.

Евакуйоване населення розміщується в житлових громадських і адміністративних будинках, які в зимовий період опалюються, незалежно від форм їх власності і відомчої підпорядкованості, санаторіях, пансіонатах, будинках відпочинку, дитячих оздоровчих таборах, крім тих, які мають мобілізаційне призначення, в опалювальних будинках дачних кооперативів і садівничих товариств на основі ордерів (розпоряджень), які видаються органами місцевого самоврядування у відповідності із законодавством України.

Для організації медичного забезпечення в районах масового розміщення евакуйованого населення використовують стаціонарні медичні установи

різного профілю, крім призначених для розгортання спеціальних формувань охорони здоров'я, або розгортаються нові.

Для розміщення і зберігання матеріальних і культурних цінностей у безпечні райони завчасно визначаються приміщення або будуються спеціальні сховища, які відповідають необхідним вимогам.

Заходи з евакуації плануються, забезпечуються і проводяться у взаємодії з органами військового управління.

Евакуація населення у безпечні райони планується, забезпечується і проводиться у взаємодії з мобілізаційними підрозділами місцевих органів виконавчої влади (органів місцевого самоврядування) і органами військового управління та погоджуються з заходами (планами) по переводу економіки держави на роботу в умовах воєнного часу, мобілізаційного розгортання військ, військових формувань, спеціальних формувань охорони здоров'я в частині використання транспорту і транспортних комунікацій, матеріально-технічних засобів, забезпечення людськими ресурсами, фінансуванням, а також вирішення питань розміщення населення, яке евакуйоване у позаміську зону і забезпечення його життєдіяльності.

Планування, підготовка і проведення евакуації матеріальних і культурних цінностей здійснюється з урахуванням заходів з евакуації населення (розосередженню працюючого персоналу об'єктів, які продовжують свою діяльність в містах та інших населених пунктах віднесених до груп цивільного захисту) у частині використання транспорту і транспортних комунікацій, забезпечення фінансовими, матеріальними і людськими ресурсами, а також розміщення і життєзабезпечення евакуйованого населення в безпечних районах.

Працівники органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та об'єктів господарювання, які мають житлові, громадські та адміністративні будинки, розташовані у безпечних районах, розміщуються у цих будинках разом з членами сімей.

Піші колони формуються за об'єктами господарювання, чисельність колони не перевищує 1000 чоловік. Швидкість руху колони планується 2–3

км/год., дистанція між колонами до 500 метрів. Величина добового переходу може складати 20–30 км, При здійсненні маршу пішки призначаються привали:

малі привали призначаються кожні 1–1,5 години руху терміном 10–15 хвилин;

великі привали – на початку другої половини добового переходу, як правило за межами зон (районів) можливих негативних факторів надзвичайної ситуації на 2–3 години для прийому їжі та відпочинку.

Евакуація матеріальних і культурних цінностей у безпечні райони здійснюється транспортними засобами органів влади, органів місцевого самоврядування і організацій, у розпорядженні яких знаходиться матеріальні і культурні цінності, які підлягають евакуації.

З метою евакуації матеріальних і культурних цінностей формуються спеціальні колони, які супроводжують співробітники органів внутрішніх справ України і особами, відповідальними за збереження цих цінностей на маршрутах евакуації.

Евакуація населення, матеріальних і культурних цінностей у безпечні райони фінансується:

місцевих державних адміністрацій і підпорядкованих бюджетних організаціях за рахунок місцевих бюджетів;

в організаціях – за рахунок власних коштів.

Початок проведення евакуації планується в залежності від місцевих умов з урахуванням встановлених термінів.

Керівники, органи з евакуації, організують евакуацію матеріальних і культурних цінностей у відповідності з розробленими і уточненими по обстановці, яка склалася планами і рішеннями (розпорядженнями, вказівками) вищестоящих керівників.

З отриманням розпорядження на приведення у вищі ступені готовності керівники всіх рівнів віддають розпорядження на виконання першочергових заходів до можливого проведення евакуації населення, розміщення його у позаміський зоні, організацію органів з евакуації, введення в дію планів

евакуації населення, використання транспортних засобів і систем першочергового життєзабезпечення евакуйованого населення.

Одночасно проводяться підготовчі заходи до можливого проведення евакуації матеріальних і культурних цінностей.

Після завершення планових заходів комісії з питань евакуації організують взаємодію з органами виконавчої влади, територіальними органами центральних органів виконавчої влади і надають допомогу місцевим органам влади по обліку, життєзабезпеченню і працевлаштуванню евакуйованого населення, а також по обліку, розміщенню і забезпеченню зберігання евакуйованих матеріальних і культурних цінностей.

У залежності від чисельності населення, віддаленості районів евакуації, кліматичних умов, характеристик місцевості, розвитку дорожньої мережі і наявності транспорту, евакуація із міст та інших населених пунктів, віднесених до груп цивільного захисту, повинна завершуватися у встановлені терміни з моменту отримання розпорядження (сигналу) щодо початку її проведення.

Час завершення прийому, розміщення і проведення організаційних заходів по першочерговому життєзабезпеченню евакуйованого населення у позаміській зоні рахується моментом закінчення евакуації населення.

3.2 Організація взаємодії при проведенні і забезпеченні заходів з евакуації

При вирішенні питань проведення і забезпечення заходів з евакуації, взаємодія головних управлінь (управлінь) з питань надзвичайних ситуацій і органів з евакуації із представниками командування Збройних Сил України, начальниками гарнізонів, військовими комісарами здійснюється за наступними напрямками діяльності:

узгодження планів евакуації із заходами, проведеними військовим командуванням;

обміну інформацією про зміни обстановки;

спільному використанню захисних споруд, пунктів спеціальної обробки, медичних установ, військових містечок, пунктів заправки пально-мастильними матеріалами;

виділенню в розпорядження головних управлінь (управлінь) з питань надзвичайних ситуацій техніки з високими захисними властивостями для ведення радіаційної та хімічної розвідки;

плануванню, організації та проведенню евакуації родин військовослужбовців, робітників, службовців і членів їх сімей, військових частин і військових об'єктів, розташованих у зонах надзвичайних ситуацій;

організації разом з органами МВС охорони громадського порядку при проведенні евакуації та регулювання руху на маршрутах евакуації.

Основні положення щодо організації взаємодії ДСНС та Міноборони їхніх прав та обов'язків при спільних діях в області попередження і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, у тому числі при проведенні заходів з евакуації визначаються у спільному наказі.

3.3 Підготовка та здійснення заходів з евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій

Проведення евакуації населення із зони надзвичайної ситуації у кожному конкретному випадку визначається умовами її виникнення і розвитку надзвичайної ситуації, характером і просторово – часовими параметрами впливу уражувальних факторів джерела надзвичайної ситуації.

При загрозі виникнення надзвичайної ситуації виконуються наступні заходи:

приводяться у готовність до розгортання підпорядковані органи з евакуації;

проводиться уточнення чисельності населення, яке підлягає евакуації, та їх списків;

уточнюються розрахунки на вивезення населення усіма видами транспорту;

організується підготовка маршрутів евакуації населення;

здійснюється контроль за підготовкою транспорту до забезпечення евакуаційних заходів;

проводиться підготовка до розгортання збірних, приймальних та проміжних пунктів евакуації;

здійснюється перевірка готовності системи зв'язку і оповіщення;

проводиться підготовка наявних захисних споруд на збірному пункті евакуації;

організується підготовка до розгортання пунктів посадки та висадки для відправлення та прийому населення, яке евакуюється;

проводиться підготовка пунктів і місць розміщення у безпечних районах.

При отриманні достовірної інформації про виникнення надзвичайної ситуації проводяться підготовчі заходи, мета яких полягає у створенні сприятливих умов для організованого вивозу або виводу людей із зони надзвичайної ситуації.

При проведенні підготовчих заходів з евакуації відпрацьовуються питання:

приведення у готовність органів з евакуації і уточнення порядку їх роботи;

уточнення чисельності населення, яке підлягає евакуації пішим порядком і транспортом;

уточнення планів і часу поставки транспортних засобів для евакуації на пунктах (станціях) посадки на транспортні засоби, розрахунків піших колон і закріплення їх за пішими маршрутами руху;

підготовка маршрутів евакуації, установка дорожніх знаків і покажчиків, улаштування місць привалів;

підготовка до розгортання збірних, приймальних та проміжних пунктів евакуації, пунктів посадки – висадки;

перевірка готовності систем оповіщення і зв'язку;
приведення у готовність наявних захисних споруд.
уточнення термінів прибуття евакуйованих на збірні пункти евакуації;
узгодження планів з органами місцевого самоврядування, здійснення прийому евакуйованих.

З отриманням сигналу на проведення евакуації здійснюються наступні заходи:

оповіщення керівників органів з евакуації, підприємств і організацій, а також населення про початок і порядок проведення евакуації; заходів з евакуації евакуаційних заходів з урахуванням обстановки, яка склалася;

розгортання і приведення у готовність збірних, приймальних та проміжних пунктів евакуації;

розгортаються пункти посадки та висадки населення, яке евакуюється
уточнюється порядок взаємодії між адміністративно-територіальними підрозділами у здійсненні заходів з евакуації;

організується облік та відправлення населення, яке евакуюється та контроль за рухом евакопотоків;

збір і підготовка до відправлення у безпечні райони населення, яке підлягає евакуації;

формування (через начальників маршрутів), і вивід до вихідних пунктів на маршрутах піших колон, подача транспортних засобів до пунктів посадки і посадка населення на транспорт;

прийом і розміщення еваконаселення у безпечних районах завчасно підготовлених по першочерговим видам життєзабезпечення.

здійснюється контроль за своєчасністю подачі транспорту до пунктів посадки та організацією його роботи щодо виконання евакоперевезень;

здійснюється контроль за розміщенням евакуйованого населення у безпечних районах.

підтримання постійного зв'язку з начальниками маршрутів та з органами виконавчої влади безпечних районів, інформування їх про хід евакуації.

Особливості проведення заходів з евакуації на об'єктах господарювання, розташованих у зонах можливого виникнення надзвичайних ситуацій.

На об'єктах господарювання, розташованих у зонах можливого виникнення надзвичайної ситуації при загрозі виникнення техногенних аварій і стихійних лих проводяться:

підготовка до припинення виробничої діяльності, зупинці та консервуванню устаткування;

перевірка готовності системи зв'язку та оповіщення щодо забезпечення заходів з евакуації;

уточнення плану заходів з евакуації і списків еваконаселення;

розгортання роботи комісії з питань евакуації;

контроль за приведенням у готовність захисних споруд у пунктах збору.

З одержанням розпорядження на проведення евакуації здійснюються:

оповіщення та забезпечення збору робітників, службовців і членів їх сімей;

припинення виробничої діяльності, зупинка та консервування устаткування;

введення в дію плану евакуації робітників, службовців і членів їх сімей;

проведення заходів, спрямованих на забезпечення евакуації і її здійснення.

Заходи з евакуації можуть початися негайно при загрозі виникнення або виникненні надзвичайної ситуації. Вид і характер евакуації залежать від багатьох факторів: наявності часу після одержання сигналу оповіщення, ступеня небезпеки для життя людей, тривалості впливу загрозованих факторів надзвичайних ситуацій і ін..

З урахуванням аналізу і оцінки обстановки що склалася можуть бути прийняті рішення:

проведення евакуації усередині об'єкта (переміщення людей з будинку в будинок, з нижніх поверхів на верхні або навпаки, укриття у захисних спорудах);

виведення персоналу за межі об'єкта;

застосування комбінованого методу (наприклад, укриття людей на нижніх поверхах з наступним виведенням за межі об'єкта).

Найбільш складний в організаційному відношенні, але більше ефективний вид евакуації – виведення людей за межі об'єкта у безпечне місце.

Для його здійснення завчасно, протягом року, проводяться підготовчі заходи, до числа яких відносяться:

складання планів евакуації, як на об'єкті, так і безпосередньо у структурних підрозділах;

підготовка системи пунктів тимчасового розміщення і тривалого проживання населення, виведеного із зон надзвичайних ситуацій;

підготовка людей до евакуації. Здійснюється шляхом проведення спеціальних занять як безпосередньо на об'єктах, так і за місцем проживання, а також залучення громадян до тренувань і навчань.

Пункти тимчасового розміщення і тривалого проживання створюються рішенням голови адміністрації міста (району) і призначаються для тимчасового розміщення (або тривалого проживання) населення, що відселяється з небезпечних зон при погрозі виникнення або виникненні надзвичайної ситуації.

При погрозі виникнення або виникненні надзвичайної ситуації особовий склад формувань залишається, як правило, на об'єкті, оснащується засобами індивідуального захисту, приладами та інструментом і негайно приступає до проведення рятувальних та інших невідкладних робіт.

При проведенні заходів з евакуації виникає необхідність зупинки виробництва. Зупинка виробництва проводиться таким чином, щоб не допустити виникнення додаткових аварійних ситуацій.

Заходи щодо безаварійної зупинки виробництва в екстрених випадках розробляються завчасно, для чого кожний об'єкт повинен мати спеціальний графік

На період евакуації та зупинки виробництва вводиться посилений режим охорони об'єкта і структурних підрозділів. При неможливості, за умовами технології, зупинити виробництво, залишають чергові зміни (розрахунки), які забезпечуються засобами індивідуального захисту.

Маршрути евакуації вибираються з урахуванням обстановки, що може виникнути при надзвичайній ситуації. Вивід людей із зони надзвичайної ситуації здійснюється з урахуванням напрямку приземного вітру, в обхід зруйнованих будинків, завалів та інших перешкод.

Такі схеми розробляються завчасно на основі ретельного і всебічного прогнозу обстановки, що може скластися в результаті надзвичайної ситуації.

План евакуації і всі розрахунки доводяться посадовою особою об'єкта до підрозділів у вигляді виписок, де розробляється уточнений план евакуації цеху, відділу, служби.

3.4 Особливості проведення евакуації при землетрусі

Евакуація населення із районів, потерпілих у наслідок землетрусів проводиться при необхідності та у випадку порушення основних систем життєзабезпечення. Вона може носити місцевий або регіональний характер. Рішення на проведення евакуації приймається головою відповідної держадміністрації.

Оповіщення та інформування населення про порядок проведення заходів з евакуації при виході з ладу стаціонарних елементів територіальних систем оповіщення, технічних засобів масової інформації, здійснюється за допомогою пересувних радіомовних станцій, автомобілів обладнаних гучномовними пристроями, шляхом оповіщення робітниками ЖЕКів (на підприємствах –

робітниками) а також за допомогою виготовлених для цієї мети покажчиків, транспарантів і іншої наочної інформації.

Терміни проведення заходів з евакуації щодо вивезення (виведення) населення із зони надзвичайної ситуації визначаються шляхово-транспортними можливостями. Евакуація із зон великомасштабних землетрусів здійснюється, як правило, після відновлення транспортних систем. У період перебування людей у зоні надзвичайної ситуації організується їхнє першочергове життєзабезпечення.

З районів, що постраждали в наслідок землетрусу, проводиться евакуація населення за виробничо-територіальним принципом.

Евакуація здійснюється в один етап, як правило, з розгортанням збірних пунктів евакуації у постраждалих районах. У якості збірних пунктів евакуації, а також місць тимчасового розміщення населення, яке підлягає евакуації, використовуються міські майдани, стадіони та інші безпечні у випадку повторних поштовхів місця. При цьому населення, що втратило дах, може бути тимчасово розміщене у наметах, вагонах-будиночках, збірних будиночках, залізничних вагонах, судах водного транспорту.

3.5 Особливості проведення евакуації у випадку аварії на радіаційне небезпечних об'єктах

Евакуація населення у випадку виникнення аварії на радіаційне небезпечних об'єктах носить, як правило, місцевий або регіональний характер.

Евакуація населення із зон небезпечного радіоактивного забруднення навколо атомних електростанцій планується і проводиться:

для АЕС потужністю до 4 ГВт – у радіусі 30 кілометрів;

для АЕС потужністю більше 4 ГВт – у радіусі 50 кілометрів.

Рішення на проведення евакуації населення приймається на підставі прогнозованої радіаційної обстановки.

Евакуація населення, як правило, проводиться за територіальним принципом, за винятком окремих об'єктів (інтернати, дитячі будинки, медичні установи психоневрологічного профілю і т.п.), евакуація яких передбачається за виробничим принципом.

Для евакуації населення із зон радіоактивного забруднення навколо атомних електростанцій визначається не менш як два райони для розміщення евакуйованого населення у протилежних напрямках, з урахуванням переважаючого для цієї місцевості напрямку вітру.

Евакуація населення у випадку аварії на радіаційно небезпечних об'єктах проводиться у два етапи:

на першому етапі еваконаселення доставляється від місць посадки на транспорт до проміжних пунктів евакуації, розташованого на межі зони можливого радіоактивного забруднення;

на другому етапі еваконаселення виводиться із проміжних пунктів евакуації у сплановані місця тимчасового розміщення у безпечних районах.

На межі зони забруднення на проміжному пункті евакуації, при необхідності проводиться заміна або спеціальна обробка одягу і взуття та здійснюється пересадка евакуйованого населення з “брудного” транспорту на “чистий” транспорт. Забруднений транспорт використовується тільки для перевезень на забрудненій території. “Чистий” транспорт використовується для вивозу населення із проміжного пункту евакуації до місць тимчасового розміщення.

Особливістю проведення евакуації населення при аваріях на радіаційно небезпечних об'єктах є обов'язкове використання для вивозу людей критого транспорту, що має захисні властивості від радіації.

З метою запобігання необґрунтованого опромінення, посадка на транспортні засоби виконується, як правило, безпосередньо від місць знаходження людей. Після ліквідації наслідків аварії на радіаційно небезпечному об'єкті і у зоні радіоактивного забруднення приймається рішення про проведення реевакуації.

3.6 Особливості проведення евакуації при аварії на хімічно небезпечних об'єктах

У випадку аварії на хімічно небезпечному об'єкті проводиться екстрений вивіз (вивід) населення, що попадає у зону зараження, за межі поширення хмари хімічно небезпечних речовин. Населення, яке проживає у безпосередній близькості від хімічно небезпечних об'єктах, через швидке поширення хмари хімічно небезпечних речовин, як правило, не виводиться з небезпечної зони, а вкриваються у житлових (виробничих і службових) будинках і спорудах із проведенням герметизації приміщень та з використанням засобів індивідуального захисту органів дихання на верхніх або нижніх поверхах (залежно від характеру поширення хімічно небезпечних речовин).

Можливий терміновий вивід (вивіз) населення повинен плануватися завчасно за даними попереднього прогнозу і проводитися з тих житлових будинків і установ (об'єктів господарювання), які перебувають у зоні можливого зараження.

Розміщення населення проводиться у будинках громадського призначення (готелі, будинки відпочинку, кінотеатри, спортивні спорудження, гуртожитки і т.п.).

Порядок оповіщення і розміщення доводиться до всіх категорій населення. Реєстрація евакопоселення проводиться безпосередньо у місцях розміщення.

Транспортне забезпечення та тимчасове розміщення евакопоселення може здійснюватися не тільки за заздалегідь відпрацьованими планами, а також проводиться у оперативному порядку.

При аварії на транспорті вивід (вивіз) населення із зони зараження та тимчасове його розміщення здійснюється з урахуванням обстановки, яка склалася.

Залежно від масштабів аварії з викидом хімічно небезпечних речовин у навколишнє середовище, їх виду, тривалість перебування евакопоселення у

районах його тимчасового розміщення може скласти від декількох годин до декількох діб.

3.7 Особливості проведення евакуації при загрозі або виникненні селю

Евакуація населення із селенебезпечних районів може проводитися при погрозі формування селевого потоку, у період його формування, а також при необхідності після припинення дії селевого потоку.

При погрозі формування селевого потоку проводиться упереджувальна (завчасна) евакуація населення. Терміни завершення заходів щодо вивозу (виведення) населення за межі можливих зон надзвичайної ситуації визначаються на основі короткострокового прогнозу виникнення селенебезпечності, що видається на період від однієї до трьох діб.

При формуванні селевого потоку проводиться термінова (невідкладна) евакуація населення. Терміновість проведення евакуації визначається оперативним прогнозом часу добігання селевої хвилі до об'єкта (населеного пункту, житлового масиву, туристичної бази і т.п.).

При цьому масштаби заходів з евакуації носять, як правило, локальний та у рідких випадках місцевий характер.

Термінова (невідкладна) евакуація проводиться за територіальним принципом у два етапи без розгортання збірних пунктів евакуації на території зони можливого ураження. Проведення термінової евакуації припускає вивід (вивіз) населення із чотиригодинної зони можливого добігання селевого потоку. За межами цієї зони евакуація населення проводиться по мірі виникнення реальної погрози. У випадку порушення селевим потоком систем і об'єктів життєзабезпечення населення, що приводять до неможливості задоволення життєважливих потреб людини, із цих районів також проводиться евакуація.

При упереджувальній (завчасній) та терміновій (невідкладній) евакуації населення виводиться (вивозиться) зі шляхів можливого просування селевого потоку – території, що може служити руслом селю і піддатися безпосередньому впливу селевого потоку.

На першому етапі населення, по заздалегідь встановленим маршрутам, виводиться за межі цієї зони. Довжина маршрутів евакуації населення із зони можливого ураження визначається близькістю селевого осередку за проведенням відповідних розрахунків.

На другому етапі, у випадку руйнування селом покинутих мешканцями населених пунктів, проводиться збір населення з постраждалих населених пунктів і вивіз його до місць тимчасового розміщення.

Упереджувальна (завчасна) евакуація проводиться у один етап за територіальним принципом з розгортанням збірних пунктів евакуації або без розгортання.

По проходженні голови селю через сигнальний створ повинна бути передбачена можливість оповіщення населення про термінову (невідкладну) евакуацію населення із чотиригодинної зони добігання селевого потоку шляхом автоматичного спрацьовування системи оповіщення населення. Рішення на евакуацію населення, яке проживає за межами цієї зони, а також на проведення терміновій (невідкладній) евакуації, приймається головою адміністрації місцевих органів самоврядування.

План евакуації населення із селенебезпечних районів повинен бути розроблений у двох варіантах – для завчасної та терміновій евакуації.

3.8 Особливості проведення евакуації з лавинонебезпечних районів

Евакуація населення з лавинонебезпечних районів проводиться при загрозі сходу снігових лавин, а також по припиненні їхнього сходу у випадку руйнування об'єктів життєзабезпечення. Евакуація організується за

територіальним принципом в один етап без розгортання збірних пунктів евакуації.

При загрозі сходу снігових лавин проводиться упереджувальна (завчасна) евакуація населення. Вона носить локальний характер і повинна бути завершена до певного моменту виникнення лавинної ситуації, який визначається короткостроковим прогнозом.

Короткостроковий прогноз виникнення лавинної ситуації дається на період від декількох годин (як правило не менш чотирьох) до декількох діб (як правило не більше двох).

При упереджувальній (завчасній) евакуації за межі зон, що уражаються лавиною, виводяться мешканці тих населених пунктів, які (у силу особливостей забудови) можуть бути приведені у непридатність для подальшого проживання в результаті сходу лавини очікуваної потужності.

Після сходу лавин при необхідності проводиться термінова (невідкладна) евакуація. Вона носить локальний і в рідких випадках місцевий характер. При цьому тимчасово проживаючому на території, що постраждала в результаті сходу лавини, населенню (яке відпочиває в санаторно-курортних установах, на туристичних базах, альпіністських таборах) надається негайна можливість виїхати за межі зони стихійного лиха. Постійно проживаюче в даній місцевості населення евакуюється у найближчі нелавинонебезпечні райони.

Населені пункти, що перебувають у межах лавинонебезпечної зони, повинні переноситися у безпечні райони в термін, обмежений моментом установлення потенційної небезпеки сходу лавин і часом настання чергового лавино-небезпечного періоду. Внаслідок цього план евакуації населення із зон можливого сходу лавин може містити лише один варіант – термінової (невідкладної) евакуації тих населених пунктів, які до моменту його складання не евакуйовані за межі цих зон.

3.9 Особливості проведення евакуації у разі катастрофічного затоплення (повені)

Евакуація населення із зон катастрофічного затоплення (повені) проводиться при загрозі або у випадку руйнування гідротехнічних споруд і підвищення рівня води у паводок в річках і інших водоймах, а також при руйнуванні об'єктів життєзабезпечення внаслідок виникнення даного стихійного явища.

У результаті катастрофічного затоплення (повені) мають місце значні руйнування житлового фонду і об'єктів життєзабезпечення. Тому реевакуація населення можлива тільки після проведення значного обсягу відбудовних робіт, які можуть бути досить тривалими. Паводкове підвищення рівня води у ріках і водоймах також може бути досить тривалим (до декількох тижнів).

При наявності достовірного прогнозу про прорив гідротехнічних споруд проводиться упереджувальна (завчасна) евакуація. Вона носить локальний або місцевий характер.

Евакуація населення із зон можливого катастрофічного затоплення проводиться у першу чергу з населених пунктів, що знаходяться поблизу гребель, хвиля прориву яких може досягнути зазначених населених пунктів протягом менше ніж 4 годин, а з інших населених пунктів – за наявності безпосередньої загрози їх затоплення.

При достатньому часі попередження евакуація проводиться за виробничо-територіальним принципом із розгортанням збірних пунктів евакуації. При невеликому періоді попередження евакуація проводиться за територіальним принципом в один або два етапи. У другому випадку евакопоселення вивозиться (виводиться) на проміжні пункти евакуації на межі зони катастрофічного затоплення (повені), а потім доставляється до місць тимчасового розміщення.

Населення, евакуйоване із зон можливого катастрофічного затоплення, розміщується поблизу до цих зон, у населених пунктах, розташованих на територіях, які не затоплюються.

При погрозі прориву гідротехнічних споруд проводиться термінова евакуація із зони 4-х годинного добігання хвилі прориву. За межами зони 4-х годинного добігання хвилі прориву евакуація проводиться виходячи з прогнозованої або реально сформованої гідрологічної обстановки.

При загрозі катастрофічного (природного або техногенного характеру) затоплення евакуація населення може проводитися без розгортання збірних пунктів евакуації. При цьому оперативні групи, сформовані з особового складу збірних пунктів евакуації організують вивіз (вивід) еваконаселення на межі зони надзвичайної ситуації із наступним відправленням до місць тимчасового розміщення.

3.10 Особливості проведення евакуації населення в особливий період

Плани евакуації населення (працівників) в особливий період розробляються завчасно текстуально з додатком карти (схеми) за формою і змістом як у мирний час.

У воєнний час евакуації підлягає населення (працівники), яке проживає в населених пунктах, що знаходяться:

- у районах можливих бойових дій;
- у зонах небезпечного радіоактивного забруднення;
- у зонах можливого катастрофічного затоплення.

Залежно від обстановки, яка склалася на час надзвичайної ситуації, може бути проведено загальну або часткову евакуацію населення (працівників).

Загальна евакуація в особливий період здійснюється в окремих регіонах держави за рішенням Кабінету Міністрів України для всіх категорій населення (працівників).

Часткова евакуація здійснюється, як правило, в умовах переведення за рішенням Кабінету Міністрів України системи цивільного захисту на воєнний стан до початку застосування агресором сучасних засобів ураження.

Під час проведення часткової евакуації завчасно вивозиться не зайняте у виробництві та сфері обслуговування населення: студенти, учні спеціальних навчальних закладів, вихованці дитячих будинків, пенсіонери та інваліди, які утримуються у будинках для осіб похилого віку, разом з викладачами та вихователями, обслуговуючим персоналом і членами їхніх сімей.

Робітники та службовці підприємств, які продовжують у воєнний час виробничу діяльність у містах і небезпечних районах, після вивезення і розміщення в позаміській зоні, позмінно виїжджають у міста і небезпечні райони для роботи на своїх підприємствах. Після закінчення робочої зміни вони повертаються в позаміську зону на відпочинок.

Робітники і службовці підприємств, які не зупиняють у воєнний час роботу в містах і небезпечних районах, розміщуються в позаміській зоні з таким розрахунком, щоб час на перевезення їх до місця роботи і назад не перевищував 4 години.

Евакуація населення (працівників) здійснюється за виробничо-територіальним принципом.

Виробничий принцип евакуації населення (працівників) передбачає вивезення і розміщення в позаміській зоні робітників, службовців і членів їх сімей, студентів, учнів спеціальних навчальних закладів і професійно-технічних училищ по об'єктах.

Територіальний принцип евакуації населення (працівників) передбачає вивезення населення (працівників) з місць проживання в безпечні райони позаміської зони. Здійснення евакуації населення (працівників) по територіальному принципу, як правило, здійснюється через житлово-експлуатаційні організації.

Евакуйоване населення (працівники) розміщується в позаміській зоні в громадських будівлях, у житлових будинках, які належать органам виконавчої

влади, міністерствам, відомствам, житлово-будівельним кооперативам і громадянам на правах особистої власності, в опалюваних будинках дач.

Місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування видаються ордера евакуйованим об'єктам на право заняття громадських будівель та приміщень у позаміській зоні.

На все населення (працівників), які підлягають евакуації, складаються списки згідно з додатком 4 в трьох екземплярах:

- перший залишається на об'єкті або житлово-експлуатаційній конторі;
- другий направляється на збірний пункт евакуації при здійсненні евакуації;
- третьої направляється комісії з питань евакуації.

Списки складаються по об'єктах та ЖЕК і уточнюються при одержанні розпорядження на проведення евакуації.

Не зайняті у виробництві члени сімей робітників та службовців заносяться до списку за місцем роботи останніх.

Евакуація населення (працівників) здійснюється комбінованим способом, який передбачає вивезення основної частини населення (працівників) з міст і небезпечних районів усіма видами транспорту в поєднанні з виведенням найбільш витривалої частини населення (працівників) пішки.

Транспортом вивозяться:

робітники і службовці підприємств, які в особливий період продовжують виробничу діяльність у містах і небезпечних районах;

населення, яке не може пересуватися пішки (вагітні жінки та жінки з дітьми до 10-ти років, хворі, жінки старші 60-ти років і чоловіки старші 65-ти років, інваліди).

Організація транспортного забезпечення покладається на органи управління залізничного, автомобільного, водного та авіаційного транспорту.

Органи управління транспортом забезпечують транспортними засобами виконання заходів цивільного захисту:

проведення розвідки зон (районів) надзвичайних ситуацій, маршрутів вивезення населення (працівників) у безпечні райони;

вивезення населення (працівників) з районів бойових дій, зон радіоактивного, хімічного забруднення, катастрофічного затоплення місцевості та стихійного лиха;

вивезення уражених, поранених з осередків (районів) ураження до лікувальних установ;

перевезення працюючих змін підприємств, що продовжують виробничу діяльність у містах;

перевезення формувань та сил цивільного захисту до осередків (районів) надзвичайних ситуацій;

перевезення матеріалів і устаткування для забезпечення проведення рятувальних та інших невідкладних робіт у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

Для здійснення евакуаційних заходів в особливий період залучаються усі види транспорту (автомобільний, залізничний, водний, авіаційний) незалежно від їх відомчої належності і не задіяного для забезпечення заходів з мобілізації та розгортання Збройних Сил України.

Для вивезення населення (працівників) з міст може використовуватись автомобільний транспорт, який належить міським автопідприємствам і установам.

Автомобільний транспорт сільських районів, а при необхідності частина міського транспорту використовується в основному для вивезення населення (працівників) з приймальних пунктів евакуації і пунктів висадки до місць розміщення в позаміській зоні.

Для евакуації населення (працівників) залізничним транспортом формуються евакуаційні поїзди з пасажирських і вантажних вагонів зі збільшенням до гранично можливих норм кількості вагонів.

Водний транспорт залучається в першу чергу для вивезення робітників і службовців морських (річкових) підприємств з членами їх сімей, а також робітників і службовців інших підприємств та населення, яке проживає поблизу портів (причалів).

Легкові автомобілі, катери, моторні човни, що знаходяться в приватній власності, використовуються, як правило, для вивезення членів сім'ї власників цього транспорту за погодженням зі службою охорони громадського порядку та безпеки дорожнього руху.

Перевезення працюючих змін підприємств, що продовжують виробничу діяльність в особливий період у містах, планується і здійснюється з урахуванням змінного графіку роботи підприємств.

Вивезення матеріальних цінностей планується місцевими органами виконавчої влади транспортними засобами, які непридатні для перевезення людей, а також тими, які звільнюються по мірі завершення евакуації населення (працівників).

Кількість транспортних засобів для здійснення евакуаційних заходів визначається транспортними органами за заявками місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, об'єктів.

Для вирішення завдань, які можуть виникнути в ході здійснення евакуації, необхідно планувати резерв автотранспортних засобів і визначити порядок його використання.

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень забезпечують здійснення евакуації населення (працівників) з районів небезпечних для проживання та матеріальних цінностей, які мають важливе державне, господарське і культурне значення.

3.11 Завдання основних видів забезпечення заходів з евакуації

1. Розвідка:

своєчасне отримання достовірних даних з радіаційної, хімічної, пожежної, медичної, біологічної, ветеринарної, обстановки у небезпечних районах, на маршрутах евакуації і у безпечних районах розміщення евакуйованого населення (працівників).

Рішення на проведення евакуації може бути прийнято тільки на підставі повних та достовірних даних всіх видів розвідки.

2. Транспортне забезпечення:

підтримання у постійній готовності транспортних органів, сил та засобів, що залучаються до виконання евакуаційних перевезень;

максимальне використання можливостей усіх видів транспортних засобів для організації виконання у короткі терміни евакуаційних перевезень;

забезпечення сталої роботи транспорту, відновлення транспортних засобів, які беруть участь у здійсненні евакуаційних перевезень;

забезпечення безперервного управління евакуаційними перевезеннями.

3. Інженерне забезпечення:

інженерне обладнання збірних, приймальних та проміжних пунктів евакуації, пунктів посадки, висадки, маршрутів евакуації;

проведення робіт з покращення стану доріг та посилення мостів, забезпечення проходження автотранспортних колон у важко прохідних місцях;

забезпечення евакуйованого населення (працівників) питною водою.

4. Медичне забезпечення:

проведення організаційних, лікувальних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів;

своєчасне надання медичної допомоги ураженим і хворим у ході евакуації;

попередження виникненню та розповсюдженню масових інфекційних хвороб;

підготовка та здійснення санітарної обробки населення (працівників);

контроль за санітарно-гігієнічним станом місць тимчасового та постійного розміщення евакуйованих;

організація лабораторного контролю за якістю питної води та харчових продуктів;

своєчасне виявлення інфекційних хворих, їх ізоляція та госпіталізація.

5. Матеріально-технічне забезпечення:

організація технічного обслуговування і ремонту транспортних засобів, які використовуються для здійснення евакуаційних перевезень, забезпечення запасними частинами;

забезпечення пально-мастильними матеріалами транспортних засобів, залучених до евакуаційних перевезень;

забезпечення евакуйованого населення (працівників) продуктами харчування та предметами першої необхідності.

6. Радіаційний та хімічний захист:

організація і проведення радіаційної та хімічної розвідки;

забезпечення населення (працівників) засобами радіаційного та хімічного захисту;

використання засобів колективного захисту населення (працівників) від радіаційної та хімічної небезпеки;

проведення дозиметричного та хімічного контролю;

підготовка та проведення спеціальної обробки одягу та транспорту.

7. Зв'язок та оповіщення:

своєчасне доведення розпорядження (сигналу) до керівного складу та органів з евакуації всіх рівнів про проведення евакуації;

оповіщення населення (працівників) про початок евакуації;

доведення сигналів цивільного захисту до населення в ході проведення евакуації;

забезпечення стійкого управління в ході проведення евакуації з використанням діючих загальнодержавних та відомчих мереж зв'язку з усіма ланками сил цивільного захисту.

8. Охорона громадського порядку і безпеки дорожнього руху:

забезпечення охорони громадського порядку на збірних, приймальних та проміжних пунктах евакуації, пунктах посадки та висадки, на маршрутах евакуації та в безпечних районах розміщення;

охорона особливо важливих об'єктів у період евакуації населення (працівників);

регулювання дорожнього руху та забезпечення безпеки дорожнього руху на міських та позаміських маршрутах евакуації;

боротьба зі злочинністю у містах, на маршрутах евакуації та районах розміщення.

9. Інформаційне забезпечення:

інструктування населення (працівників) про порядок дій на різних етапах евакуації, інформування його про обстановку, що склалася;

виготовлення пам'яток та інструкцій щодо дій населення (працівників) при отриманні розпорядження на евакуацію;

інформування населення безпечного району про порядок розміщення евакуйованого населення (працівників).

Для кожного виду забезпечення розробляються обґрунтовані розрахунки, конкретно визначаються сили та засоби, які залучаються для забезпечення евакуаційних заходів у випадку виникнення надзвичайної ситуації, органи управління, посадові особи, які відповідають за організацію виду забезпечення, терміни виконання завдань, місця розміщення підприємств, установ та організацій, які здійснюють забезпечення.

ВИСНОВОК

В випускній роботі розглянути основи організації евакуації населення у надзвичайних ситуаціях, порядок її організації та проведення на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні. Розглянуті основні види забезпечення заходів з евакуації.

Плани евакуації повинні розроблятися на всі види надзвичайних ситуацій, які можуть спричинити негативний вплив на стан роботи об'єктів та на стан здоров'я працівників і населення. Ретельно спланувати заходи з евакуації, а у разі загрози виникнення або при виникненні надзвичайної ситуації, провести своєчасно та організовано евакуацію є першочерговим завданням органів виконавчої влади, виконавчих органів рад та керівників суб'єктів господарювання незалежно від форм власності. При цьому не допустити загибелі людей, зберегти кваліфікованих кадрів, спеціалістів, забезпечити стійке функціонування об'єктів господарювання. Підготовка людей до евакуації здійснюється шляхом проведення спеціальних занять як безпосередньо на об'єктах, так і за місцем проживання, а також залучення громадян до тренувань і навчань. Питання евакуації включаються для вивчення в тематику занять із робітниками та службовцями у системі навчання з цивільного захисту. Крім того, зі знов прибулими працівниками обов'язково проводиться вступний інструктаж на робочому місці, де повинні бути доведені питання захисту у надзвичайних ситуаціях, у тому числі і з евакуації.

Необхідно домагатися, щоб всі робітники та службовці чітко знали порядок евакуації, строки її проведення, маршрути висування, місця розташування пунктів тимчасового розміщення, правила користування засобами індивідуального захисту, у тому числі й підручними. Щоб кожний робітник і службовець знав свої реальні дії, доцільно на видному і доступному кожному працівникові місці вивісити наступні документи:

- сигнали оповіщення цивільного захисту, порядок дій по них;
- план – графік евакуації підрозділу, схеми евакуації;

розрахунок робітників та службовців по ділянках на евакуацію;
графік безаварійної зупинки виробництва;
інструкції з безаварійної зупинки;
розрахунок робітників та службовців, які виділяються у об'єкті формування, а також у власні цехові аварійно-рятувальні групи.

Евакуація є основним способом захисту населення, але в деяких випадках і єдиним.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI.
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.10.2013 № 841 "Про затвердження порядку проведення евакуації населення у разі загрози виникнення або виникнення НС техногенного та природного характеру".
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.08.2013 № 581 "Про затвердження Порядку здійснення компенсації вартості послуг і розміру фактичних (понесених) витрат суб'єкту господарювання та громадянину, транспортні засоби яких залучені для вивезення населення із зони надзвичайної ситуації, районів можливих бойових дій, та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України".
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1052 "Про затвердження положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій".
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2013 № 443 "Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту".
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06. 2013 № 444 "Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях".
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2013 № 787 "Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту".
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2013 № 819 "Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту".
9. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.07.2008 № 1036-рт "Про внесення змін до Переліку районів, міст і селищ, населення яких підлягає

евакуації в особливий період у разі проведення бойових дій або виникнення надзвичайних ситуацій".

10. Наказ Міністра надзвичайних ситуацій від 07.09.2010 № 761 "Методичні рекомендації з питань організації планування та проведення евакуаційних заходів на об'єктах господарської діяльності у разі виникнення надзвичайних ситуацій".

11. Наказ Міністра надзвичайних ситуацій від 07.09.2004 № 44 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо планування і порядку проведення евакуації населення (працівників) у разі виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного та воєнного характеру".

12. Наказ Міністра надзвичайних ситуацій від 27.07.2005 № 102 "Про затвердження Методичних рекомендацій з питань планування і організації транспортного забезпечення евакуаційних заходів у разі загрози або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного, природного характеру та в особливий період".

13. Наказ Міністра надзвичайних ситуацій від 13.07.2010 № 544 "Методичні рекомендації з розроблення картографічних документів та схем у сфері цивільного захисту".

14. Бикова О.В., Болієв О.Ч., Деревинський Д.М., Єлісеєв В.Н., Миронець С.М., Осипенко С.І., Півень Ю.О., Плетньов В.І., Попов Л.В., Соколовський І.П. під редакцією Болотських М.В. Основи цивільного захисту. Посібник. Київ – 2007. -345 с.

15. Євдін О.М., Могильниченко В.В., Фомін А.І., О.І Сафронов О.І. За загальною редакцією В.В. Могильниченка. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Посібник. Київ – 2008. – 287 с.

16. Шоботов В.М. Цивільна оборона. Навчальний посібник. Київ – 2004. – 438с.